

Falu kommun	Datum	Darienummer	Beslutsnummer
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen	2026-02-26	MoL-2025-2431	2026-147
Miljöavdelningen			Er beteckning

Handläggare
Hans Johansson Keskitalo
Telefon 023-83 000
miljo.livsmedel@falun.se

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet

10333 Stockholm

Remissvar över Klimat- och näringslivsdepartementets promemoria Prövningen av avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall och vissa kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om kritiska råmaterial (KN2025/02361)

Regeringskansliet har lämnat Falu kommun möjlighet att lämna synpunkter över promemoria över föreslagna ändringar att genomföras 1/7-2026 i Förordning (2013:319) om utvinningsavfall (utvinningsavfallsförordningen) samt kompletterande bestämmelser till EU-förordning om kritiska material.

Syftet är en tydligare ordning kring miljöprövningen och kravet på avfallshanteringsplaner, enligt utvinningsavfallsförordningen samt att möjliggöra återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfall.

Eventuella synpunkter ska lämnas in senast 17 mars 2026.

Sammanfattning

Vi instämmer inte i föreslagen ändring och ny lydelse för 27 och 28 §§ och införande av en ny 28 a § i förordningen (2013:319) om utvinningsavfall. Nuvarande lydelse bör behållas, med justering av texten i 28 § tredje raden ...*ska tillsynsmyndigheten granska...* alternativt *bedöma...*

Alla former av dubbelprövning som promemorian föreslår bör undvikas, i form av prövning och godkännande även efter att verksamheter prövas/prövats inom ramen för tillståndsprövning och ett anmälningförfarande, så att den administrativa bördan inte ökar för både tillsynsmyndigheter som verksamhetsutövare. Generellt bör den föreslagna prövningen inklusive godkännande samt begreppet ”prövning” ersättas med ”granskning”, vilket det i grunden handlar om. Frågan och syftet med ”prövning” och ”godkännande” kan hanteras och sker ju redan i dag via den etablerade tillstånd/anmälning-, samt påföljande granskningsproceduren i tillsynen med förelägganden om åtgärd i de fall brister visar att det behövs.

Granskningen av avfallshanteringsplaner kan mycket väl hanteras inom den ordinarie miljötillsynen tillsynsmyndigheterna i dag utför. Verktyg för rättelse och föreläggande i de fall avfallshanteringsplanen är bristfällig finns redan i miljöbalken, förordning om

miljöfarlig verksamhet och miljötillsynsförordningen.

Prövning av avfallshanteringsplaner för utvinningsavfall

Vi anser att all form av ”dubbelprövning”, som blir konsekvensen av ny föreslagen lydelse i 27 § enligt förslag till förordning om ändring i förordning (2013:319) om utvinningsavfall måste undvikas. Avfallshanteringsplaner ska enligt vår mening ingå i en enhetlig prövning som tillståndsprövning alternativt anmälningsförfarande enligt miljöbalken, även vid Bergsstatens handläggning av ärenden utifrån minerallagen. Om syftet, som vi uppfattar det promemorian vill lyfta, att en avfallshanteringsplan behöver granskas och kontrolleras av en miljötillsynsmyndighet så bör detta ske inom den normala och väletablerade ”operativa miljötillsynen”.

Nuvarande lydelse i 28 § bör alltså behållas med ändringen ”*ska tillsynsmyndigheten ”granska” om planen uppfyller*” osv – Alternativt kan begreppet ”*bedöma*” användas. Detta utifrån att det i anmälningsärenden (ej tillståndsprövning) ska ”Bedömas” om handlingar uppfyller ställda krav. I samma anda bör nuvarande lydelse i 29 § behållas vilket alltså blir en tillsynsfråga, inte en prövningsfråga! Krav från tillsynsmyndigheten på rättelse vid eventuell brist kan och ska ske enligt 26 kap. 9 § Miljöbalken.

Det som ovan föreslagits innebär att en 28 a § om att ”*Tillsynsmyndigheten ska godkänna...*” också blir onödig att införa, det vill säga fyller ingen funktion!

Generellt anser vi att promemorians förslag ”*att tillsynsmyndigheten alltid ska pröva avfallshanteringsplaner*”, även direkt efter att ett miljötillstånd meddelats som kan leda till en ny prövning, är förvånande då uppföljande kontroll i tillstånds- och anmälningsärenden sker och i stället kan hanteras i miljömyndigheternas normala tillsyn.

För övrigt anser vi dessutom att 27 och 28 §§ bör förtydligas så att det tydligt framgår att anmälningspliktiga verksamheter (så kallade C-verksamheter) enligt 4 kap. om utvinning i miljöprövningsförordning 2013:251 avseende prospektering bör vara undantagna kravet på avfallshanteringsplaner!

Om detta inte sker bör ett undantag gällande verksamheter som prospekteringsborrning skrivas in i 15 §, vilka genererar utvinningsavfall som borrhax/slam, eftersom anmälningsplikten (C-verksamhet) till den kommunala miljömyndigheten för just denna typ av verksamhet tagits bort redan 2024 från 4 kap. 17 § miljöprövningsförordningen.

Görs inte detta upprätthålls en inkonsekvens och ett betungande merarbete för den kommunala tillsynsmyndigheten då lagstiftaren tydligt angett att denna typ av verksamhet med prospekteringsborrning inte är så betydande att en anmälningsplikt hos den kommunala miljömyndigheten anses motiverad.

Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13)

Vi anser att frågan om vem som är "Tillsynsmyndighet" (Länsstyrelse eller den kommunala tillsynsmyndigheten) är otydlig och inte fångar den kommunala miljötillsynen avseende anmälningspliktiga verksamheter, vilka en del verksamheter med utvinning är. Promemorian saknar helt en redogörelse och i stort koppling till kommunernas tillsynsansvar enligt 2 kap. 31 § miljötillsynsförordningen.

Promemorian kringgår att utveckla frågan kring konsekvenser för de kommunala tillsynsmyndigheter vid genomförande av författningsändringen då den, som vi uppfattar det, i princip hanterar frågeställningarna och förslagen till ändringar utifrån ett tillståndsperspektiv med Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet.

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om kritiska råmaterial

Vi håller med om vikten av att återvinna kritiska råmaterial ur utvinningsavfall. Prövningen bör dock förenklas så att utvinning av sådana mineral också kan ske som en B-prövning i stället för A-prövning, se nedan Övrig författning att beakta.

Övrig författning att beakta*Miljöprövningsförordning (2013:251), 4 kap. om "Utvinning"*

Prövningen enligt 4 kap. Miljöprövningsförordning (2013:251) som reglerar utvinning behöver ändras så att prövningen enligt 15 § (B-prövning via Länsstyrelsernas miljöprövningsdelegation) inte enbart omfattar provbrytning utan även "utvinning av mineral" från befintligt upplagrat utvinningsavfall med ursprung i gamla övergivna gruvdeponier och upplag. Vi förutsätter här att övrig utvinning/återvinning av denna typ av avfall regleras i framtida miljö- och bearbetningstillstånd.

Med denna ändring förtydligas, förenklas och undviks som vi uppfattar det en A-prövning i miljödomstol enligt 14 § för vissa verksamheter med utvinningssyfte, och ger en konkret effekt av uppdragets och promemorians syfte "om en potentiell återvinning av kritiska råmaterial från utvinningsavfall".

Förslagsvis kan då också någon form av mängdbegränsningen för denna justerade B-prövning behövas. Jämför lämplig mängdgräns för övrig B-prövning av avfallsverksamheter enligt 29 kap. 40 - 41 §§ om Mekanisk bearbetning och sortering i miljöprövningsförordningen.

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

För att även undvika någon form av dubbelprövning vid anmälningspliktig utvinningsverksamhet (C-verksamhet) med kommunal tillsyn kan det införas ett tillägg i antingen 25 § alt 25 d § om att krav på en avfallshanteringsplan ska ingå i anmälan för dessa, med innehåll enligt 24 § förordning (2013:319) om utvinningsavfall.

Detta gör att avfallshanteringsplanen då granskas direkt vid anmälan och i ett och samma ärende, något ytterligare administrativt steg undviks och handläggningen blir effektivare för alla parter.

Utredningens förslag till författning

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:319) om utvinningsavfall.

Förslag till förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13).

För myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor

Maja Lena Brännvall
Miljöchef

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.